

21. ПОСИЛЕННЯ ВПЛИВУ ЕКОНОМІЧНИХ РИЗИКІВ НА ФОРМУВАННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Ю.Л. Темчишина, канд. екон. наук

Національний університет харчових технологій

Поняття «глобалізація» займає провідне місце в сучасній науковій думці та масовій свідомості. Його часто використовують як синонім «інтернаціоналізації».

Інтернаціоналізація (от лат. *inter* – между і *patio* – народ) — процес сучасного розвитку, який формується із взаємозв'язків і взаємозалежності різних держав, їхніх суб'єктів господарювання та суспільних організацій, що створює умови виникнення та функціонування міжнародних об'єднань не тільки в економічній, соціальній та інших сферах суспільства.

Загальні стимули процесу глобалізації – це: економічна інтеграція; світова торгівля; комунікації; всесвітній поділ праці; загальні екологічні виклики; активність соціальних суб'єктів, які мають глобальні інтереси; культурна гомогенізація (стиль життя, мода, інше).

Як показав аналіз публікацій науковців, процес глобалізації – це процес закономірних, об'єктивних і еволюційних змін всіх сфер розвитку людського суспільства, що являє собою сукупність взаємопов'язаних процесів, які

характеризуються визначеною направленістю і мають відповідні складові (суб'єкти, об'єкти, форми, рушійні сили, наслідки, тощо).

Економічна глобалізація, як окремий глобалізаційний процес, тісно переплітається, створює основу і домінує в усіх суспільних процесах, а також є фактором розвитку як національних економік і підвищення їх конкурентоспроможності, так і окремих її суб'єктів – підприємств різних форм власності і господарювання. Тому важливим завданням нинішнього етапу наукових досліджень є вивчення впливу глобалізаційних процесів на розвиток підприємств. В цьому зв'язку можна аргументувати, що рушійною силою глобалізаційних процесів є формування глобальної економіки, первинними активними суб'єктами якої є підприємства промислового виробництва.

Дослідження і аналіз сучасного розвитку виробничих підприємств засвідчує, що саме підприємства агропромислового комплексу піддаються значному впливу глобалізаційних процесів в аспекті їхніх стратегічних намірів щодо отримання конкурентних переваг на глобальному товарному ринку.

Аграрний сектор і підприємства харчової промисловості України, за даними аналітиків, є лідерами в 2009-2011 роках по кількості залучених інвестицій і лишаються привабливими для подальшого інвестування, що сприяє стабільному зростанню виробництва і високій рентабельності підприємницької діяльності.

Так, компанія «Миронівський хлібопродукт» є найприбутковішим виробником м'яса в світі – рентабельність операційної діяльності підприємства перевищує 30% (для порівняння: діяльність аналогічних іноземних компаній засвідчує, що російський виробник м'яса «Черкізово» працює з аналогічною рентабельністю – 15%, а американський виробник м'яса курятини «Tyson Foods» – на рівні 6%).

Однак, як показали дослідження, переважній більшості національних виробників агропромислової продукції для отримання конкурентних переваг на глобальному товарному ринку необхідно розпочати з формування сталого розвитку.

В науковій літературі поняття «сталий розвиток» у значній мірі пов'язується з поняттями «стійкість», «рівновага», «пропорційність».

Так, фундаментальний російський економічний словник під редакцією А.Азриліяна містить таке визначення стійкості як «постоянность, не подверженная риску потерь и убытков».

Слід зазначити, що в умовах глобалізаційних процесів в економіці, стан сталості розвитку підприємства залежить від внутрішньої та зовнішньої стійкості функціонування підприємства. Внутрішня стійкість в новітніх наукових дослідженнях пов'язується з самодостатністю підприємства як відкритої системи, що функціонує в загрозовому ринковому середовищі.

Самодостатність підприємства, як системи, виникає та супроводжується першочергово безбитковістю (запасом міцності та функціональними можливостями).

Зовнішня стійкість підприємства в ринковому середовищі з глобалізаційними процесами формується під впливами загроз та ризиків, що їх супроводжують. Найвразливішими для стійкості діяльності підприємства є загрози та ризики фінансової, інвестиційної та комерційної діяльності.

Слід зазначити, що серед ризиків функціонування сучасного підприємства харчової промисловості найбільший негативний вплив створюють фінансові ризики.

Більшість науковців категорію «фінансовий ризик» визначають як ймовірність невизначеності, яка виникає при здійсненні підприємством операційної, фінансової та інвестиційної діяльності в конкурентному ринковому середовищі при роботі з фінансовими ресурсами та інструментами, та яка може вплинути на формування негативних або позитивних фінансових показників діяльності підприємства.

Для сучасної практики менеджменту досить важливим є розроблення та впровадження підсистеми управління фінансовими ризиками (зниження фінансової стійкості підприємства, валютний, інфляційний та дефляційний, процентний, кредитний, податковий, інноваційний), які значно пов'язані з глобалізаційними процесами.

Слід зазначити, що управлінський процес повинен мати переважно випереджальний та активний характер, він повинен модифікуватися під впливом змін внутрішнього та зовнішнього середовища.